



РАДА СУДДІВ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел.: (044) 277-76-29, факс: (044) 277-76-30

20 вересня 2019 року

м. Херсон

РІШЕННЯ

№ 75

До Ради суддів України звернулася Державна судова адміністрація України (далі – ДСА України) листом від 11 вересня 2019 року № 15-22737/19 щодо неоднозначної практики застосування судами підсистеми «Електронний суд», зокрема, в частині можливості розгляду процесуальних документів, що надходять до суду через Електронний суд.

Зі змісту листа вбачається, що останнім часом до ДСА України почастішали випадки надходження скарг громадян щодо відмови судів у розгляді заяв, які направляються до суду в електронному вигляді засобами підсистеми «Електронний суд». Зі змісту доданих до звернень документів (копій судових рішень) видно, що судді почали ухвалювати рішення про залишення, надісланих через Електронний суд, позовних заяв без руху.

Так, в більшості випадків судді у своїх рішеннях посилаються на Перехідні положення чинних процесуальних кодексів (Цивільного процесуального кодексу України, Господарського процесуального кодексу України та Кодексу адміністративного судочинства України), якими передбачено, що до дня початку функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (далі – ЄСІТС) подання, реєстрація, надсилання процесуальних та інших документів, доказів, формування, зберігання та надсилання матеріалів справи здійснюються в паперовій формі.

Відмову в розгляді документів, що надійшли через Електронний суд, також окремі суди обґрунтовують відсутністю офіційного оголошення про функціонування ЄСІТС, а також незатвердженням Вищою радою правосуддя Положення про ЄСІТС.

Станом на липень 2019 року в підсистемі «Електронний суд» було зареєстровано 22,6 тис. користувачів. До судів засобами Електронного суду надіслано 19,9 тис. заяв, з яких 17,5 тис. було зареєстровано судами, в тому числі 9,8 тис. справ – авторозподілені. Більшість судових справ розглянута або їх розгляд триває у судах.

Водночас, по частині отриманих через Електронний суд документів судами ухвалено 3,5 тис. рішень про залишення заяв без руху у зв'язку з

необхідністю їх подання в паперовому вигляді, – це становить 36 % від загальної кількості заяв, поданих через Електронний суд. Така динаміка відмов у розгляді документів щодня зростає.

Зазначена ситуація викликає негатив у відносинах громадян із судами, спричиняє низку скарг на діяльність судів, обумовлює розчарування та втрату інтересу користувачів до функціонуванні підсистеми «Електронний суд», а також практично підриває довіру громадян до запровадження електронних інструментів правосуддя.

Тестування підсистеми фактично не здійснюється, тим самим працівники апаратів судів та судді позбавляються можливості набуття досвіду при використанні в роботі Електронного суду.

Разом з тим, Положення про автоматизовану систему документообігу суду, затверджене рішенням Ради суддів України від 26.11.2010 № 30 (у редакції рішення Ради суддів України від 12.04.2018 № 16), далі – Положення про АСДС, передбачає можливість до початку функціонування ЄСІТС використання судами в тестовому режимі окремих інструментів електронного правосуддя, серед яких і підсистема «Електронний суд».

Зокрема, пунктом 2.3 рішення Ради суддів України від 12.04.2018 № 16 визначено, що окремі норми Положення про АСДС, які в тому числі стосуються використання підсистеми «Електронний суд», набирають чинності та можуть використовуватись у тестовому режимі виключно для судів та органів системи правосуддя, визначених пілотними згідно з відповідним наказом ДСА України.

Відповідний перелік пілотних судів для можливості тестування підсистеми «Електронний суд» визначено наказом ДСА України від 22.12.2018 № 628 (із змінами і доповненнями). На сьогодні до числа пілотних віднесено всі місцеві та апеляційні суди, а також Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду.

Можливість використання електронних документів та організаційно-правові засади електронного документообігу також передбачені Законом України «Про електронні документи та електронний документообіг».

Відповідно до частини другої статті 9 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» порядок електронного документообігу визначається державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями всіх форм власності згідно з законодавством.

Таким порядком електронного документообігу, визначеним для судів у розумінні статті 9 вищезгаданого Закону, є Положення про АСДС.

Відповідно до статті 8 цього Закону юридична сила електронного документа не може бути заперечена виключно через те, що він має електронну форму. Допустимість електронного документа як доказу не може заперечуватися виключно на підставі того, що він має електронну форму.

Згідно з частинами третьою та четвертою статті 18 Закону України «Про електронні довірчі послуги» електронний підпис чи печатка не можуть бути визнані недійсними та позбавлені можливості розглядатися як доказ у судових

справах виключно на тій підставі, що вони мають електронний вигляд або не відповідають вимогам до кваліфікованого електронного підпису чи печатки.

Кваліфікований електронний підпис має таку саму юридичну силу, як і власноручний підпис, та має презумпцію його відповідності власноручному підпису. Тобто згадані норми Закону також передбачають визнання юридичної сили електронних документів, підписаних електронним підписом.

Необхідність забезпечення Державною судовою адміністрацією України впровадження електронного суду передбачена також пунктом 9 частини першої статті 152 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Функціональні можливості та порядок роботи з підсистемою «Електронний суд» визначені розділом XI Положення про АСДС. Зокрема, передбачено, що учасники судового процесу за допомогою підсистеми можуть подавати позовні заяви та інші передбачені законом процесуальні документи, що можуть бути предметом судового розгляду, а також отримувати судові рішення та інші електронні документи.

У свою чергу, суди відповідно до вимог цього розділу Положення про АСДС мають приймати подані електронні документи як оригінали документів, а електронні копії паперових документів, як завірнені копії оригіналів документів та можуть вимагати надання їх оригіналів для перевірки.

Важливість тестування Електронного суду на перехідному етапі полягає у необхідності набуття суддями і працівниками апарату суду достатнього досвіду та навиків у роботі з відповідним програмним забезпеченням та можливості його подальшого комфортного використання після дати офіційного початку функціонування ЄСІТС.

Заслухавши та обговоривши інформацію Голови Ради суддів України Моніча Б.С. щодо проблемних питань, які виникають у процесі впровадження електронного суду, відповідно до статті 133 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Положення про Раду суддів України, затвердженого X позачерговим з'їздом суддів України 16 вересня 2010 року (із подальшими змінами), Рада суддів України

в и р і ш и л а :

1. Інформацію Голови Ради суддів України Моніча Б.С. щодо проблемних питань, які виникають у процесі впровадження електронного суду, узяти до відома.

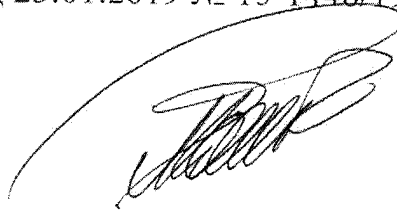
2. Рекомендувати судам:

1) забезпечити виконання вимог Положення про автоматизовану систему документообігу суду, затвердженого рішенням Ради суддів України від 26.11.2010 № 30 (у редакції рішення Ради суддів України від 12.04.2018 № 16) та наказу ДСА України від 22.12.2018 № 628 «Про тестування підсистеми «Електронний суд» у місцевих та апеляційних судах» (із змінами і доповненнями);

2) приймати до розгляду документи, отримані з використанням підсистеми «Електронний суд»;

3) під час роботи з документами, отриманими з підсистеми «Електронний суд», керуватися положеннями законів України «Про електронні довірчі послуги» та «Про електронні документи та електронний документообіг», вимогами розділу XI Положення про АСДС та наданими ДСА України роз'ясненнями (листи ДСА України від 22.12.2018 № 15-27366/18, від 10.01.2019 № 15-560/19 та від 23.01.2019 № 15-1446/19).

**Голова
Ради суддів України**



Б.С. Моніч